

SJEKKLISTE HABILITET FOR ANSATTE OG FOLKEVALGTE I BODØ KOMMUNE

Innledning

Som ansatt eller folkevalgt i Bodø kommune skal du ikke delta i saksbehandlingen eller treffe avgjørelser i en sak hvor du er inhabil.

A: Av etiske retningslinjer for Bodø kommune fremgår følgende:

«Vi skal være upartiske og unngå å komme i situasjoner som kan medføre interessekonflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser.

Vi skal ikke håndtere, eller tilrettelegge for behandling av saker, som gjelder nære slektninger, venner eller andre personer i nære relasjoner.

Vi har et selvstendig ansvar for å vurdere egen habilitet før vi behandler en sak eller treffer en avgjørelse. Ved tvil skal dette tas opp med overordnede.

Folkevalgtes habilitet vurderes i henhold til kommunelovens habilitetsregler»

B: Av Reglement for folkevalgte organer i Bodø kommune, fremgår følgende av § 2-4

«Medlem eller innkalt varamedlem plikter å sette seg inn i sakslisten til møtet, og må i god tid før møtet be politisk sekretariat om habilitetsvurdering dersom det er forhold som kan gjøre at man er inhabil til å behandle en sak som står på sakslisten jf kommuneloven § 11-10.»

Denne sjekklisen er ment å være til hjelp i prosessen med å vurdere egen habilitet. Det er viktig å være klar over at den skisserer noen generelle problemstillinger, og at du plikter å foreta en selvstendig og helhetlig vurdering i den enkelte sak.

Dersom du ønsker en habilitetsvurdering kan du sende en henvendelse til politisk sekretariat.

Punkter som må avklares

For at du selv, politisk sekretariat eller din leder skal kunne vurdere din habilitet, må du besvare følgende punkter:

1. Hvilken tilknytning du har du til saken eller noen av partene i saken
 - a. Er du selv part i saken?

- b. Gjelder det tilknytning til eiendom? Beskriv i hvilken grad du er berørt
 - c. Gjelder det tilknytning til personer? Beskriv relasjonen
 - i. møtefrekvens
 - ii. møtearena
 - iii. mer enn vanlig kollegialt forhold?
 - iv. ved relasjoner som beskrevet i [forvaltningsloven § 6](#) første ledd bokstav b-d, angi relasjonen
 - d. Ved selskap/stiftelser som angitt i [forvaltningsloven § 6](#) første ledd bokstav e - beskriv rolle
2. Har du - eller noen som står deg nær - personlige fordeler eller ulemper av utfallet i saken?
3. For ansatte i Bodø kommune eller kommunale selskap, foretak eller lignende: Har du som ansatt deltatt i saksforberedelsene (jf [kommuneloven § 11-10](#))?

Veiledning

Utgangspunktet er forvaltningslovens bestemmelser og Bodø kommunes etiske retningslinjer.

For folkevalgte: Det folkevalgte organet avgjør spørsmålet om habilitet.

For ansatte: Er du ansatt i Bodø kommune avgjør du selv om du er inhabil. Dersom du er i tvil eller dersom en part krever det, skal spørsmålet forelegges din nærmeste leder for avgjørelse, jf. fvl. § 8 første ledd, annet punktum.

Automatisk inhabil etter fvl § 6 første ledd:

Du er automatisk inhabil dersom du:

- a. Selv er part i saken (se definisjon under). I så fall beskriv hvorfor du vurderer deg som part i saken.
- b. Er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken. I så fall angi din tilknytning og beskriv hvorfor vedkommende vurderes som part i saken.
- c. Er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part i saken. I så fall: angi din tilknytning og beskriv hvorfor vedkommende vurderes som part i saken.
- d. Opptrer eller har opptrådt som oppnevnt verge eller fullmektig (for eksempel advokat) for en part i saken etter at saken begynte. I så fall angi din tilknytning og beskriv hvorfor vedkommende vurderes som part i saken.

e. Er leder eller har ledende stilling i, eller er fast medlem av styret eller bedriftsforsamling for et selskap, stiftelse, forening el.l. som er part i saken. I så fall beskriv hvilken rolle du har, hvilken selskapsform foretaket har og hvorfor foretaket vurderes som part i saken. (NB: dersom foretaket er organisert som et kommunalt foretak – KF - utløser det ikke automatisk inhabilitet!)

Inhabil etter fvl § 6 andre ledd ("andre særegne forhold")

Du kan vurderes som inhabil etter andre ledd dersom du eller noen du har nær personlig tilknytning til har særlig personlig fordel, tap eller ulempe avhengig av utfallet i saken. Det gjelder i første rekke økonomisk, men kan også være i form av goodwill, anseelse, lojalitetskonflikter og annet.

Her må det gjøres en skjønnsmessig vurdering, og det er da viktig at det foreligger nok opplysninger til at vurderingen kan gjøres. Her må det gis en tilstrekkelig beskrivelse av egen tilknytning og hvilken type fordel/tap/ulempe det gjelder slik at vurderingen kan gjøres.

NB: Den skjønnsmessige vurderingen skal ikke overprøve de klare grensene som er satt i fvl § 6 første ledd. Dvs. at det må foreligge andre forhold eller momenter enn de som er nevnt der.

Nedenfor følger noen eksempler for folkevalgte:

- a. Du er ikke inhabil om du som politiker er medlem av interessegruppe el.l. og har formidlet et spesielt syn i saken. (Du blir ikke inhabil av å være politisk "forutinntatt" og politisk aktiv i forkant)
- b. Dersom du ikke er direkte part i saken, men har klageadgang (for eksempel nabo), kan du være inhabil etter 2. ledd dersom du "har særlig personlig fordel, tap eller ulempe avhengig av utfallet i saken". Har du levert en klage er du imidlertid automatisk inhabil etter 1. ledd fordi du da er blitt part i saken.
- c. Fordeler eller ulemper som gjelder større grupper gir ikke automatisk inhabilitet, for eksempel om du bor i et område der utviklingsplaner kan få fordeler eller ulemper for alle beboerne. Dersom du har spesielle fordeler eller ulemper (som de andre i gruppen ikke har), kan du vurderes som inhabil etter 2. ledd. Er du direkte formell part i saken vil du være inhabil etter 1. ledd.
- d. Er du medlem eller varamedlem i styre for et kommunalt foretak som er part i saken, er du ikke inhabil ifølge fvl § 6 første ledd punkt e). Det må da være andre forhold der du "har særlig personlig fordel, tap eller ulempe avhengig av utfallet i saken" som eventuelt gjør deg inhabil.
- e. Er du vara i et styre som er part i saken er du ikke inhabil slik faste styremedlemmer er (fvl § 6 første ledd punkt e) med mindre du har møtt ved styrets behandling av aktuelle

sak. Da er du å regne som styremedlem og vil være inhabil. Dersom du som vara har møtt jevnlig i styret vil du vurderes som inhabil etter 2. ledd. – "andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet".

f. Er du medlem i representantskap, generalforsamling eller andre eierorganer på vegne av Bodø kommune er du ikke inhabil etter fvl § 6 første ledd. Da representerer du eier og ikke selskapet, i motsetning til om du er styremedlem. Det må da være andre forhold der du "har særlig personlig fordel, tap eller ulempe avhengig av utfallet i saken" som eventuelt gjør deg inhabil etter fvl § 6 andre ledd.

g. Har du i din jobb vært rådgiver for part i saken vil du normalt være inhabil etter 2. ledd ("andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet"). Du blir imidlertid ikke inhabil om part i saken er kunde hos firmaet du jobber i, med mindre kunden er så stor at det har vesentlig betydning for firmaet, eller at du har direkte personlig/økonomisk fordel/ulempe av utfallet i saken. Dersom du i en tidligere stilling har vært rådgiver for part i saken, men har skiftet arbeidsgiver når saken kommer til behandling, vil du kunne være inhabil.

h. Du blir ikke inhabil ved å kombinere de ulike bestemmelsene i § 6 første ledd. For eksempel blir du ikke inhabil om du er gift med medlem i styre for selskap som er part i saken eller hvis din bror er fullmektig for part i saken. Det må da være andre forhold som da vurderes etter § 6 andre ledd, for eksempel dersom du selv eller en du har nær personlig tilknytning til har særlig fordel/tap av et bestemt utfall i saken.

Nedenfor følger noen eksempler for ansatte i Bodø kommune

- a. Er du part i en varslings sak, f.eks i egenskap av å være leder som det har blitt varslet på, vil du være inhabil til å følge opp saken i tråd med kommunens varslingsrutine. Saken må behandles av nærmeste habile ledernivå
- b. Er du samboer med en av sakens parter er du å anse som inhabil. Samboerforholdet er ikke omfattet av de «automatiske» inhabilitetsbestemmelsene i første ledd, men det vil falle inn under «andre særegne forhold» i § 6 annet ledd.
- c. Er du som leder inhabil i en sak holder det ikke å la en av dine underordnede behandle saken uten din medvirkning. Den ansatte vil automatisk være inhabil som følge av å være din underordnede, jf. fvl. § 6 tredje ledd
- d. Har du truffet vedtak i en sak, er du avskåret fra å skrive saksfremlegg til den kommunale klagenemnden ved en eventuell klage
- e. Du anses ikke inhabil med hensyn til å behandle en sak bare fordi at du har «kjennskap» til en av sakens parter, jf. fvl. § 6 annet ledd. Utgangspunktet er at det bare er nært vennskap og skarpt og direkte motsetningsforhold som i seg selv fører til inhabilitet

- f. Du er som hovedregel ikke inhabil bare fordi du har hatt befatning med et sakskompleks eller sakens parter ved en tidligere anledning. Merk likevel at det gjelder spesielle regler for klagesaksbehandling (se nedenfor)

Spesielt om inhabilitet etter kommuneloven § 11-10.

Kommuneloven har noen regler som angår kommunal forvaltning. Her er noen eksempler som kan være aktuelle:

- a. Du er ikke inhabil ved valg til offentlige tillitsverv eller ved fastsetting av godtgjøring o.l. for slike verv.
- b. Gjelder kommunalt ansatte: Du er inhabil hvis du som ansatt i kommunen har deltatt i forberedelser til saken. Denne regelen gjelder imidlertid ikke ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regionalplan.
- c. I helt spesielle tilfeller kan det oppstå inhabilitet ved behandling av klage på enkeltvedtak. Du er inhabil dersom du har vært med å treffe det vedtaket det klages på.